

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเวียดนามในช่วงปี ค.ศ. 1969-1979 ศึกษากรณีนโยบายต่างประเทศจีน" นี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด และการดำเนินนโยบายต่างประเทศจีนที่มีต่อเวียดนามเหนือ ตามทฤษฎีความเกี่ยวพัน (Linkage Theory) นอกจากนี้ยังศึกษาถึงลักษณะวัตถุประสงค์และยุทธวิธีในการดำเนินนโยบายต่างประเทศจีนรวมทั้งสาเหตุความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนามด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเวียดนามแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงปี 1969 - 1974 และช่วงปี ค.ศ. 1975 - 1979 จากบทที่ 2 กล่าวถึงภูมิหลังความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเวียดนามตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์จนถึงปี ค.ศ. 1968 เพื่อแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่องของความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ ความสัมพันธ์ในทรวงดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ อิทธิพลทางการปกครอง การทหาร และค่านิยมธรรมเนียมที่มีต่อเวียดนาม แต่หลังจากปี ค.ศ. 1950 เป็นต้นไป ความสัมพันธ์ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามได้เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการ และดำเนินต่อไปจนถึงการปฏิวัติวัฒนธรรมจีน

บทที่ 3 กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเวียดนามในช่วงปี ค.ศ. 1969 - 1974 โดยกล่าวถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศจีน ที่มีต่อเวียดนาม "ปัจจัยภายใน" ได้แก่พรรคคณะและอุดมการณ์ รวมทั้งความขัดแย้งในกลุ่มผู้นำจีนที่มีค่อนนโยบายต่างประเทศ เช่นเป้าหมายนโยบายที่เน้นอุดมการณ์ปฏิวัติและการเปลี่ยนแปลง กับเป้าหมายที่เน้นความมั่นคงซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับยุทธวิธีแนวร่วมระดับบนและระดับล่าง พรรคคณะของผู้นำมีความเกี่ยวข้องกับสื่อความคิดเรื่องสงครามกองโจร สงครามยืดเยื้อ สงครามประชาชนและการพึ่งตนเอง ส่วนความขัดแย้งในการเมืองภายในระหว่าง กลุ่มฝ่ายซ้าย กลุ่มทหาร และกลุ่มสายกลางซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันในการตีความและประเมินสถานการณ์ระหว่างประเทศรวมทั้งมาตรการหรือยุทธวิธีในการตอบโต้และป้องกันประเทศ เช่น กรณีปะทะกันด้วยกำลังที่เกาะเจินเป่า (Chen Pao) บริเวณแม่น้ำอูร์ (Ussuri) ระหว่างจีน-โซเวียตในเดือนมีนาคม ปี 1969 กับความขัดแย้งเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศระหว่างโจวเอินไหลและหลินเบียว ส่วน "ปัจจัยภายนอก" ในที่นี้หมายถึง ภัยคุกคามต่อความมั่นคง และพฤติกรรมของประเทศมหาอำนาจ เช่น การ

ปรับความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐ เป็นผลมาจากการมองภัยคุกคามทางทหารบริเวณพรมแดน จากไซเบียด ประกอบกับการบุกเขตโกสโลวาเกียในเดือนสิงหาคม ปี 1968 ส่วนการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศของสหรัฐคือแผนอินโดจีนไกล่เกลี่ยถึงดัทซัน นโยบายการถอนกำลังทหารอเมริกัน และการเจรจาสันติภาพที่กรุงปารีส ปัจจุบันภายในและปัจจุบันภายนอกถึงกล่าว ทั้งหมดจะสะท้อนให้เห็นวิวัฒนาการความขัดแย้งที่แอบแฝงระหว่างจีน-เวียดนามทั้งทางพุทธศาสตร์ การทำสงครามเวียดนาม และพรรคชนของผู้นำ รวมทั้งเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติด้วย

บทที่ 4 กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเวียดนามในช่วงปี ค.ศ. 1975 - 1979 โดยกล่าวถึง "ปัจจัยภายนอก" ซึ่งในที่นี้หมายความว่าความขัดแย้งโดยตรงในด้านผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่กรณีพิพาทพรมแดนและการอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้รวมทั้งกรณีพิพาทราวฮัวระหว่างจีนกับเวียดนาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างจีน-เวียดนามได้เริ่มเปิดแฉมากขึ้น โดยเฉพาะกรณีจีนระงับโครงการช่วยเหลือต่อเวียดนามและถอนเงินกู้ยืมจากจีนกับหมด นอกจากนี้ยังหมายถึง ผลประโยชน์และพฤติกรรมของมหาอำนาจ อันได้แก่ บทบาทของไซเบียดในเอเชียอาคเนย์กับกรณีพิพาทของไซเบียดในเวียดนาม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ตามเส้าในระดับภูมิภาคระหว่างจีน เวียดนาม และกับพม่า ส่วนวิกฤตการณ์ระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุดคือ การรุกรานและยึดครองกัมพูชาของเวียดนามซึ่งถือว่า เป็นจุดแตกหักที่นำไปสู่การทำสงคราม "ลงมือ" และ "สั่งสอน" เวียดนามของจีน

บทสรุปกล่าวถึงลักษณะแบบที่ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเวียดนาม ตั้งแต่อดีตจนถึงปี 1979 ว่ามีความต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงอย่างไร ส่วนการประเมินนโยบายต่างประเทศจีนที่มีต่อจีนในการทำการสงครามชายแดนกับเวียดนาม อันได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ ความมั่นคงของจีนต่อภูมิภาคเอเชียอาคเนย์โดยเฉพาะอินโดจีนในช่วงปี 1975 - 1979 กับปัจจัยภายใน (นโยบายสี่จีนสมัย) และปัจจัยภายนอก (บทบาทและการขยายอิทธิพลของไซเบียดในอินโดจีน) ไ้แนวโน้มไปสู่การตัดสินใจบุกเวียดนาม ส่วนประเด็นสุดท้ายกล่าวถึง ผลกระทบในด้านบวกและด้านลบที่มีต่อจีนในการบุกเวียดนาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นแรงกดดันของจีนที่มีต่อเวียดนามและทำให้เวียดนามหันไปผูกพันกับไซเบียดมากยิ่งขึ้น